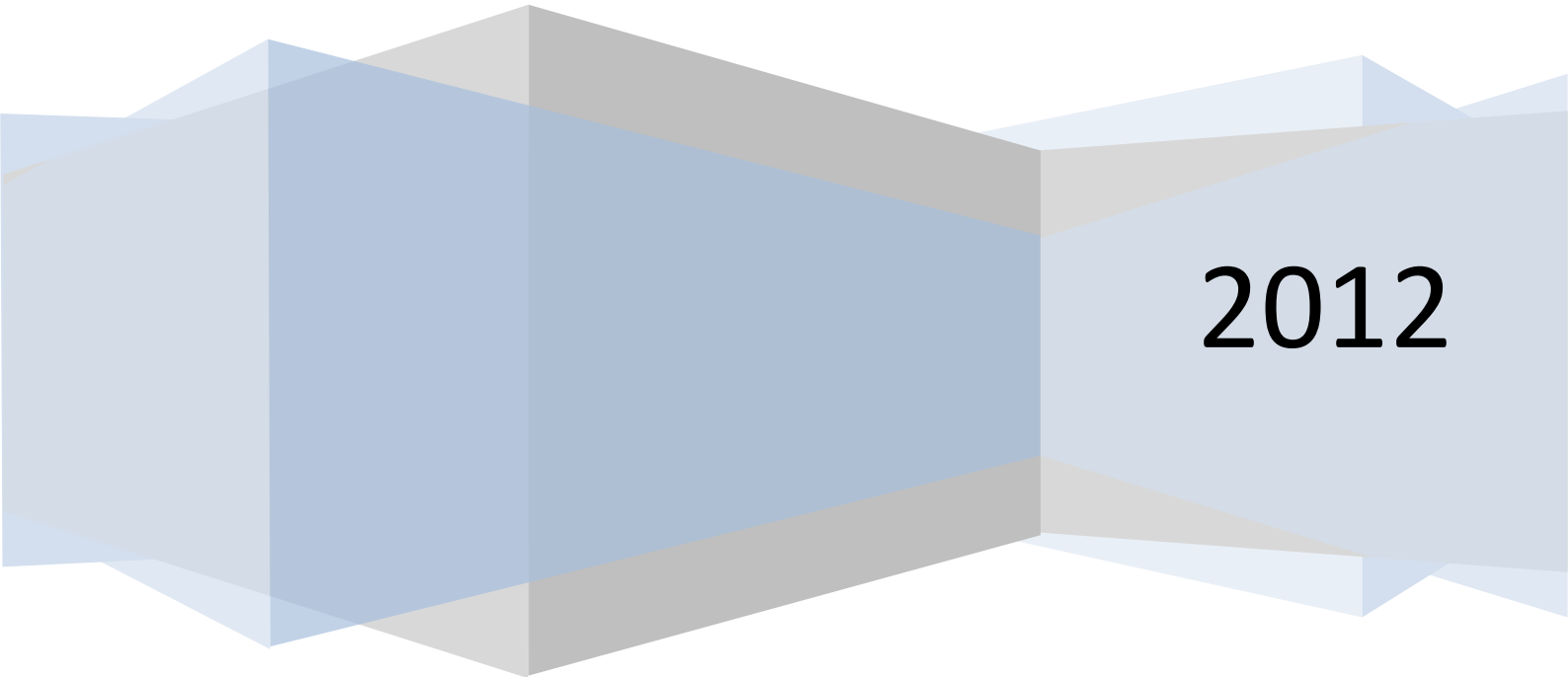

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
DEPARTAMENT POLITYKI REGIONALNEJ
OBSERWATORIUM ROZWOJU REGIONALNEGO

SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

I KWARTAŁ

2012

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce pierwszy numer kwartalnika monitorującego sytuację społeczno – gospodarczą województwa świętokrzyskiego. Założeniem niniejszego opracowania jest dostarczenie rzetelnych informacji opartych na danych statystycznych dotyczących stanu rozwoju regionu świętokrzyskiego wraz z analizą obserwowanych tendencji rozwojowych. Publikacja skierowana jest przede wszystkim do osób zainteresowanych szeroko rozumianą tematyką rozwoju regionalnego, w szczególności kwestią monitorowania rozwoju regionu. W pierwszej części kwartalnika (rozdziały 1-5) przedstawiono statystyczny obraz województwa w I kwartale 2012 r. z uwzględnieniem sytuacji społeczno – gospodarczej regionu. Ostatnia część opracowania zawiera przegląd najważniejszych wydarzeń społeczno – gospodarczych w naszym Regionie w pierwszym półroczu 2012 r.

Gorąco zachęcam do lektury,

Adam Jarubas
Marszałek Województwa Świętokrzyskiego

1. NAJWAŻNIEJSZE TENDENCJE/TRENDY SPOŁECZNO – GOSPODARCZE W REGIONIE.

W I kwartale 2012 r. w porównaniu do grudnia 2011 r. na rynku pracy zanotowano utrzymujący się **wzrost przeciętnego zatrudnienia** w sektorze przedsiębiorstw (o **1,9%**).

Stopa bezrobocia na koniec marca br. była **niższa** niż przed miesiącem (o **0,3%**).

Wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym wyniósł **7%**.

Wskaźnik bieżącego klimatu koniunktury¹ dla województwa świętokrzyskiego (na podstawie danych Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową) wyniósł w kwietniu b.r. **13,4** punktu, stawiając region świętokrzyski na **6 miejscu w kraju**. **Krótkookresowy prognostyczny wskaźnik koniunktury**² wyniósł **38,6** punktu (**2 miejsce w kraju**).

Na początku 2012 r. zanotowano **wzrost cen detalicznych** większości artykułów żywnościowych i usług konsumpcyjnych, kosztów związanych z użytkowaniem mieszkania, a także cen transportu - głównie w wyniku wzrostu cen paliw.

2. DZIAŁALNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW.

W I kwartale 2012 r. w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego zanotowano wzrost wskaźnika dotyczącego **produkcji sprzedanej przemysłu**³ (w cenach stałych) o **5,3%**. Wśród działów o znaczącym udziale sprzedaży **najwyższy wzrost** wystąpił w **produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny – 49,1%**. Wysoka dynamika sprzedaży utrzymywała się także w produkcji papieru i wyrobów z papieru (wzrost o 24,3%). **Niższą niż przed rokiem** sprzedaż na przestrzeni całego kwartału odnotowano natomiast w **produkcji maszyn i urządzeń (spadek o 14,5%)**.

Produkcja sprzedana budownictwa⁴ (w cenach bieżących) w I kwartale 2012 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego osiągnęła wartość **784,0 mln zł**, tj. o **36,5% większą**.

Produkcja budowlano-montażowa⁵ (w cenach bieżących) w okresie styczeń-marzec 2012 roku ukształtowała się na poziomie **324,2 mln zł**, tj. o **9,5% wyższym** od notowanego przed rokiem.

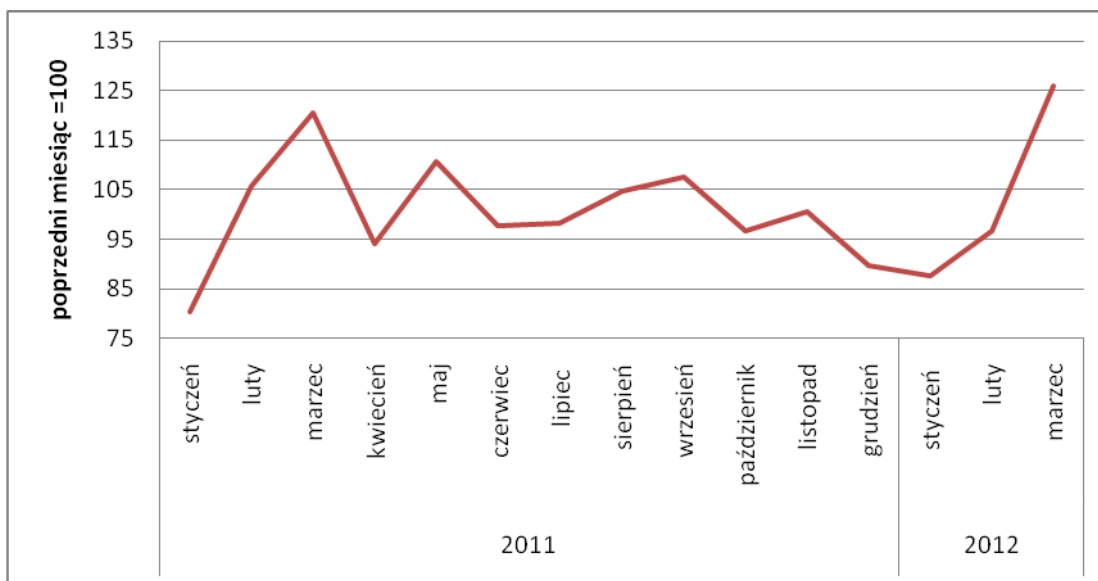
¹ Wskaźnik opracowywany przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową w oparciu o badanie koniunktury gospodarczej w województwach. Badanie prowadzone jest metodą testu koniunktury, polegającą na comiesięcznym ankietowaniu określonej grupy podmiotów gospodarczych. Ankietowani odpowiadają na pytania dotyczące swoich odczuć związanych z ogólną sytuacją gospodarczą w województwie oraz na pytanie dotyczące sytuacji swoich firm. Pytania dotyczą między innymi poziomu produkcji, sprzedaży, zatrudnienia.

² Wskaźnik opracowywany przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową w oparciu o badanie koniunktury gospodarczej w województwach w oparciu o oczekiwania ankietowanych, co do zmiany sytuacji w najbliższym okresie (1-3 miesiące).

³ Podstawowy miernik działalności gospodarczej (tj. działalności przemysłowej, budowlano-montażowej, transportowej i innej) przedsiębiorstw i firm przemysłowych, tj. jednostek gospodarczych zaliczonych według PKD2007 do sekcji B, C, D, E.

⁴ Wartość sprzedanych robót budowlano-montażowych zrealizowanych w ciągu roku siłami własnymi (bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców. Wartość wyrażana jest w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, bez podatku od towarów i usług VAT. Obejmuje działalność polegającą na wznoszeniu budynków i budowli począwszy od przygotowania terenu przez roboty ziemne, fundamentowe (stan zerowy), wykonywanie elementów nośnych, przegród budowlanych, układanie i pokrywanie dachów (stan surowy) do robót montażowych, instalacyjnych i wykończeniowych.

⁵ Wartość sprzedanych robót budowlano-montażowych zrealizowanych w ciągu roku na terenie kraju siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców. Wartość ta wyrażana jest w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług VAT.

Wykres nr 1 - Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe) w okresie I 2011 – III 2012 w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 pracowników.

2.1. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON.

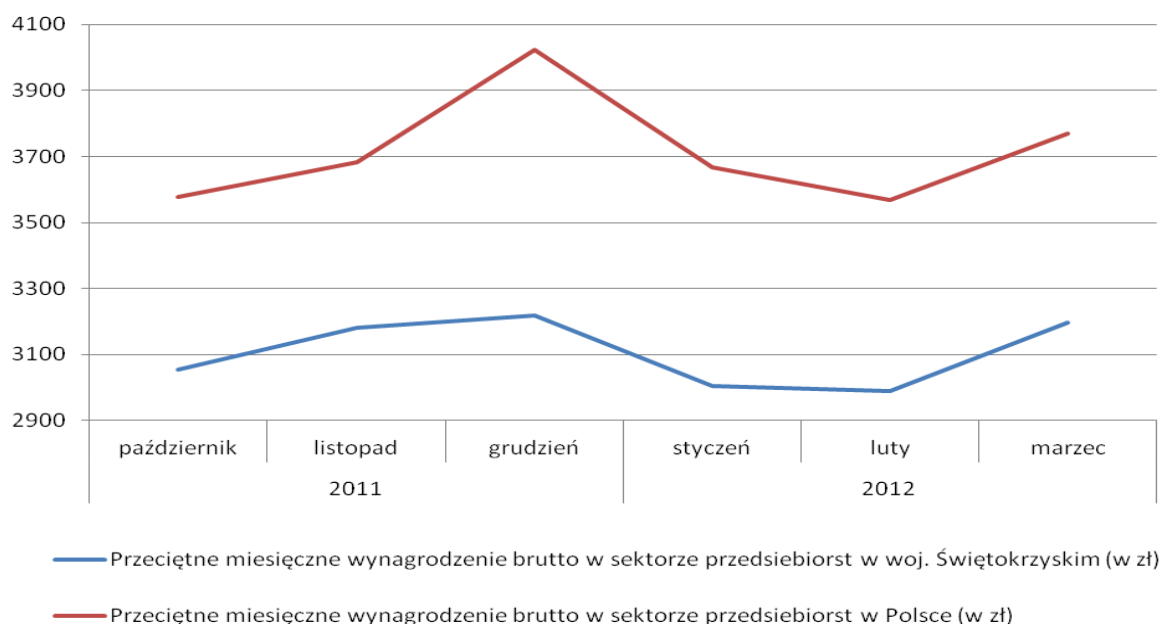
W I kwartale 2012 r. zanotowano spadek (o 284 jednostki) liczby podmiotów zarejestrowanych w **Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej REGON** w porównaniu do stanu na koniec IV kwartału 2011 r. **Największy spadek** liczby podmiotów nastąpił w działach: **handel, naprawa pojazdów samochodowych** (spadek o **217** jednostek) oraz w **budownictwie** (o **62** jednostki), natomiast największy wzrost nastąpił w sekcji **opieka zdrowotna i pomoc społeczna** (wzrost o **50** podmiotów). Liczba podmiotów z obszaru województwa zarejestrowanych w rejestrze REGON, na dzień 31 marca 2012 r. wyniosła **105 622 jednostki**.

3. RYNEK PRACY I WYNAGRODZENIA.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim pod koniec I kwartału 2012 r. osiągnęło wartość **3 195,42 zł** i było o **605,24 zł niższe** niż przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w Polsce. W stosunku do stycznia 2012 r. w lutym nastąpił niewielki spadek w/w wskaźnika (o 15,25 zł), w natomiast marcu zanotowano znaczny wzrost (o 207,14 zł). **Kwartalny wzrost wynagrodzeń** w województwie w I kwartale 2012 r. **wyniósł 191,89 zł**, dla porównania kwartalny wzrost dla analogicznego okresu roku ubiegłego wyniósł 162,45 zł. Generalnie na przestrzeni roku w województwie można zaobserwować wzrost poziomu miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw, z niewielkimi spadkami występującymi w miesiącach wrzesień i luty.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw na koniec marca 2012 r. ukształtowało się na poziomie **116,5 tys. osób** w porównaniu do 114,3 tys. z końca ostatniego kwartału 2011 r.

Wykres nr 2 - Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w Polsce i województwie świętokrzyskim w okresie X 2011 – III 2012.

Pod koniec pierwszego kwartału bieżącego roku po wzroście z lutego (90 057 osób) **poziom bezrobocia** w województwie świętokrzyskim zamknął się liczbą **88 245 osób** - to jest na poziomie podobnym do stycznia 2012 r., zatrzymując niekorzystną tendencję wzrostową. W I kwartale bieżącego roku w świętokrzyskich urzędach pracy zarejestrowało się 25,5 tys. osób bezrobotnych wobec 30,5 tys. osób przed rokiem. Wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych: 21,4 tys. osób, tj. 83,8% stanowiły osoby rejestrujące się po raz drugi i kolejny (w analogicznym okresie 2011 r. – 87,1%). Osoby zamieszkujące tereny wiejskie stanowiły 52,1% ogółu nowo zarejestrowanych (rok 2011 – 52,9%). Udział kobiet wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 41,5%.

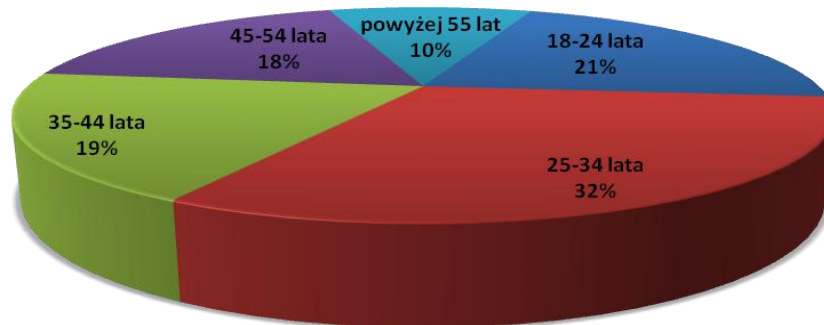
Wśród osób bezrobotnych największy odsetek tj. **90,5% stanowią bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy**⁶ (najliczniejszą grupę stanowią długotrwale bezrobotni - 52,7%, których procentowy wzrost w skali roku był największy - o 2,4 %). Największą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby w wieku 25-34 lata (35% wszystkich zarejestrowanych na koniec I kwartału 2012 r.) oraz w przedziale wiekowym 18-24 lata (21%). Najmniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby powyżej 55 roku życia (10%).

Stopa bezrobocia w województwie na koniec marca 2012 r. ukształtowała się na poziomie **16,0%**, podczas gdy w kraju wyniosła 13,3%. W przypadku województwa oznacza to spadek wskaźnika w porównaniu do poprzedniego miesiąca o 0,3 punktu procentowego, natomiast w skali kraju o 0,2 punktu procentowego. W odniesieniu do marca 2011 r. stopa bezrobocia w województwie była niższa o 0,2 punktu procentowego, natomiast w kraju utrzymała się na

⁶ Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Dz. U. 2004 nr 99 poz. 1001

tym samym poziomie. Należy zauważyć, że w marcu b.r. po raz pierwszy od ponad dwóch lat stopa bezrobocia w województwie nie była wyższa niż w analogicznym miesiącu roku poprzedniego. Świadczyć to może o stabilizacji sytuacji na rynku pracy.

Największy poziom bezrobocia zanotowano w powiatach: skarżyskim - 26,4%, koneckim - 23,5%, ostrowieckim - 21,7%, natomiast najniższy w: buskim - 9,3%, pińczowskim - 9,6%, oraz w m. Kielce - 10,9%.

Wykres nr 3 - Procentowy udział bezrobotnych w województwie świętokrzyskim według wieku (stan na koniec I kwartału 2012 roku)

4. WSKAŹNIK CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych na koniec marca 2012 r. **wzrosły o 4,6%** (w stosunku do marca 2011 r.). Największy wpływ na wzrost wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w analizowanym okresie miały podwyżki opłat związanych z użytkowaniem wody (w przypadku wody zimnej nastąpił wzrost o 10,2%, ciepłej o 9,8%) oraz ceny paliw (cena benzyny bezołowiowej 95 oktanowej wzrosła o 15,7%). Spośród cen produktów spożywczych na podniesienie wartości wskaźnika w największym stopniu wpłynęły zmiany cen jaj (wzrost o 46,9%) i mięsa wołowego (wzrost o 19,4%). W porównaniu do marca 2011 r. zanotowano natomiast spadek cen większości produktów rolnych, w tym: ziemniaków (o 59,7%), cebuli (o 51,4%), marchwi (o 16,9%).

5. FUNDUSZE EUROPEJSKIE.

5.1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007- 2013

Do końca I kwartału 2012 r. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 - 2013 podpisano **966 umów** o łącznej wartości **4 367 137 150,52 zł** (w tym kwota dofinansowania ze środków Unii Europejskiej **2 359 013 259,67 zł**). Wykorzystanie alokacji wyniosło **76,64%**.

5.2. Komponent Regionalny Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Według stanu na koniec I kwartału 2012 r. w ramach Komponentu Regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) zawarto **1 472 umowy** o dofinansowanie realizacji projektów PO KL o łącznej wartości w części środków publicznych **1 049 946 638 zł**, co stanowi **70,4%** alokacji przeznaczonej na realizację programu w latach 2007-2013. Na podstawie **6 910** zatwierdzonych wniosków o płatność wypłacono **814 465 784 zł**, co stanowi **54,7% alokacji** na lata 2007-2013. Tym samym w skali kraju, ze względu na poziom wydatkowanych środków w stosunku do wielkości przyznanej alokacji w ramach Komponentu Regionalnego PO KL, województwo świętokrzyskie klasyfikuje się na 2 miejscu, zaraz po województwie łódzkim, w którym wskaźnik wykorzystania alokacji wynosi 55,6 %.

6. PRZEGLĄD NAJWAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ SPOŁECZNO - GOSPODARCZYCH W REGIONIE

Bogdan Białek, Miasto Kielce oraz Bank Spółdzielczy w Kielcach ze „Świętokrzyską Victorią”

Bogdan Białek, Miasto Kielce oraz Bank Spółdzielczy w Kielcach zostali laureatami czwartej edycji Nagrody Marszałka "Świętokrzyska Victoria". Miasto Kielce uhonorowane zostało w kategorii „Samorządność” za kierowanie pomocy unijnej do instytucji wspierających przedsiębiorczość i innowacyjność oraz finansowanie inwestycji komunikacyjnych, budowę sieci internetowej, ale także wspieranie kultury i sportu. Bank Spółdzielczy w Kielcach otrzymał nagrodę w kategorii „Przedsiębiorczość”. Kapituła Nagrody doceniła m.in. sukcesywne dostosowywanie oferty produktów i usług finansowych bezpośrednio do potrzeb klientów indywidualnych, małych i średnich przedsiębiorstw oraz jednostek samorządu terytorialnego. „Świętokrzyską Victorię” w kategorii „Osobowość” otrzymał prezes Stowarzyszenia im. Jana Karskiego w Kielcach, redaktor naczelny miesięcznika „Charaktery” Pan Bogdan Białek.

Nagrody „Świętokrzyska Victoria” przyznaje Kapituła Konkursu pod przewodnictwem Marszałka Województwa Świętokrzyskiego Adama Jarubasa. Celem konkursu jest wspieranie prorozwojowych inicjatyw osób fizycznych i prawnych działających na terenie regionu świętokrzyskiego, promocja dobrych praktyk w zakresie zarządzania i kreowania rozwoju regionu oraz uhonorowanie najbardziej aktywnych samorządów, firm, osób.

Playada z Super Gazetą Biznesu 2011

Kielecka firma Playada odznaczona została „Super Gazetą Biznesu 2011”. Firma Playada osiągnęła najwyższy wzrost przychodu w naszym regionie na poziomie 331%. W uroczystości odebrania statuetek obok przedsiębiorstwa Playada uczestniczyło kilka świętokrzyskich firm, m.in. Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjnych Kanryd z Masłowa, Bionor z Kielc, Zakłady Mięsne Zychowicz z Daleszyc, czy Wodociągi Kieleckie i Budkol Gips Bis z Kielc. Łącznie wyróżniono 75 przedsiębiorstw z województwa świętokrzyskiego.

II Forum Polski Wschodniej „Eastern Poland Business Forum”

W dniach 24-25 maja 2012 r. w Hotelu Kongresowym w Kielcach odbyło się II Forum Polski Wschodniej. Forum zostało zorganizowane przez Polską Agencję Inwestycji i Informacji Zagranicznych S.A. we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego. W trakcie spotkania zgłębiono tematykę wykorzystania potencjału intelektualnego regionu wraz z potencjałem innowacyjnym uczelni oraz transferu know-how z zagranicy. Zaprezentowane zostały możliwości inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Polski Wschodniej oraz sposoby wspierania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i eksportu. Podczas debaty rozważano możliwości otwarcia się regionu na współpracę z krajami spoza Europy i zastanawiano się nad przyszłością kluczowych dla regionu gałęzi gospodarki. Przeprowadzono też cykl warsztatów skierowanych do przedsiębiorców i przedstawicieli samorządów. W spotkaniu uczestniczyło ok. 200 osób, zarówno z kraju jak i z zagranicy.

Nowe osiedle parkowe w Kielcach

W Kielcach powstanie osiedle parkowe, budowa ruszy prawdopodobnie w połowie 2012 roku. Osiedle powstanie w miejscu dawnego instytutu chemii. Na działce o powierzchni 8 tysięcy 600 metrów kwadratowych powstaną dwa bloki każdy będzie miał od 5 do 11 kondygnacji. W sumie w obu budynkach powstanie 250 mieszkań.

Nowe tereny inwestycyjne w Morawicy

W gminie Morawica zostały otwarte nowe tereny inwestycyjne. Uroczystego przecięcia wstęgi rozciągniętej przy symbolicznym wjeździe do strefy inwestycyjnej przy ulicy Osikowej w Bilczy dokonał Marszałek Województwa Świętokrzyskiego – Adam Jarubas wraz z Wójtem Gminy Morawica Marianem Burasem. W uroczystościach udział wzięli również przedsiębiorcy, którzy podjęli lub planują podjąć inwestycje w gminie.

Cała inwestycja, która dofinansowana została ze środków EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013, zakładała uzbrojenie terenów w Dębskiej Woli i Woli Morawickiej (5,8 ha) oraz Bilczy (5,0 ha), budowę 2 kilometrów dróg, budowę chodników z kostki brukowej oraz budowę wodociągu i stacji uzdatniania wody.

Wzorniczy klastery w Kieleckim Parku Technologicznym

W Kieleckim Parku Technologicznym rozpoczęto prace nad wzorniczym klastrem Labdesign. Klastery powstał dzięki podpisanemu w lutym 2011 roku porozumieniu z kieleckimi uczelniami. Projekt ten został wsparty kwotą miliona złotych, pochodzącą z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Klastery będzie miejscem, gdzie przedsiębiorcy będą mogli otrzymać darmowe konkretne usługi z zakresu wzornictwa np. audyty wzornicze czy zmiana loga firmy, będzie również pomagał przedsiębiorstwom regionu świętokrzyskiego we wdrażaniu nowych wzorniczo produktów. Pomoc będzie polegała na wsparciu w opracowywaniu strategii wprowadzania tych produktów na rynek. Jednym z celów działalności klastera będzie propagowanie idei działań w dziedzinie wzornictwa tak aby przyczyniły się one do wzrostu konkurencyjności firm regionu.

Uniwersyteckie Centrum Biznesu

Uniwersytet im. Jana Kochanowskiego w Kielcach realizuje inwestycję pn. „Centrum Przedsiębiorczości i Biznesu”. Centrum powstanie na terenie kompleksu Wydziału Zarządzania i Administracji, znajdującego się przy ul. Świętokrzyskiej w Kielcach. Prace nad dwupiętrowym obiektem mającym blisko 1,7 tysiąca metrów powierzchni użytkowej, wraz z parkingiem mają zostać ukończone na początku 2014 r. Koszt inwestycji to 22,3 miliona złotych. W budowanym obiekcie ma znajdować się obok sal wykładowych i komputerowych, aula wykładowo – konferencyjna wraz z zapleczem, szatnia oraz pomieszczenia socjalne i techniczne. Ponadto część pomieszczeń przeznaczono na funkcjonowanie Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości.

Ostrowiec lepiej skomunikowany z Kielcami

Do użytkowania została oddana droga wojewódzka nr 751 Suchedniów – Ostrowiec na odcinku ul. Traugutta w Ostrowcu. Inwestycja została sfinansowana ze środków samorządu województwa. Wagę przedsięwzięcia podkreślali przedstawiciele władz województwa Członkowie Zarządu Województwa Jan Maćkowiak i Kazimierz Kotowski, którzy uczestniczyli w oddaniu drogi do użytku. Jak podkreślił Członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego Kazimierz Kotowski: „Cieszę się, że szybko i sprawnie udało się wykonać bardzo ważną dla Ostrowca inwestycję. Ostrowiec Św. zyskał bardzo dobre połączenie z Kielcami poprzez wyremontowaną ul. Traugutta, która jest w ciągu zmodernizowanej drogi wojewódzkiej”.

Wojewódzki Szpital Zespolony z Oddziałem na miarę XXI wieku

W Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Kielcach do użytku oddany został zmodernizowany Oddział Wewnętrzny I. Dzięki modernizacji Oddziału poprawi się komfort leczenia pacjentów, oraz warunki pracy lekarzy i pielęgniarek. W najbliższym czasie w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym przewidziane są również modernizacje Oddziału Ginekologiczno - Położniczego, Oddziału Zakaźnego oraz Oddziału Wewnętrznego II.

Stypendia dla najzdolniejszych

206 uczniów z województwa świętokrzyskiego otrzymało wsparcie finansowe w ramach czwartej edycji Regionalnego Programu Stypendialnego dla uczniów szczególnie uzdolnionych z województwa świętokrzyskiego realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Program stypendialny skierowany jest do uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, którzy odnoszą sukcesy w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych, a jednocześnie sytuacja materialna ich rodzin nie pozwala im w pełni rozwijać swoich zainteresowań.

Gwarantowany sukces z Politechniką

Zagwarantowany sukces z Politechniką Świętokrzyską w Kielcach to kolejny projekt kieleckiej uczelni. Umowę na realizację projektu podpisali: Adam Jarubas Marszałek Województwa Świętokrzyskiego i prof. Stanisław Adamczak, Rektor Politechniki Świętokrzyskiej. Dzięki realizacji projektu, około 1700 uczniów techników z województwa świętokrzyskiego skorzysta m.in. z dodatkowych zajęć z matematyki i fizyki, a także kursów informatycznych. Projekt ma na celu również promocję wśród młodzieży uczelni, jej laboratoriów oraz infrastruktury badawczej.

W sierpniu 2013 roku pojedziemy nową obwodnicą Końskich

Ruszyły prace nad budową obwodnicy Końskich na drodze wojewódzkiej Nr 728. Uroczystości związane z rozpoczęciem prac budowlanych miały miejsce w Sielpi. Wbicia pierwszych łopat dokonali m.in. Marszałek Adam Jarubas i Członek Zarządu Jan Maćkowiak. Wartość projektu wynosi ponad 133 mln zł, w tym wkład UE - 82 mln zł. Inwestycja realizowana jest w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013. Przewidywany termin zakończenia robót budowlanych to koniec sierpnia 2013 roku.

Kwartalnik opracowano na podstawie danych: Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Statystycznego w Kielcach, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, Świętokrzyskiego Biura Rozwoju

Regionalnego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach

Opracowanie: **Obserwatorium Rozwoju Regionalnego**

Departament Polityki Regionalnej

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego

tel. (041) 36-58-188, fax (041) 36-58-191

